

Instituut voor de nationale rekeningen

Nationale rekeningen

Deel 1 – Eerste raming van de jaarlijkse rekeningen 2010

Inhoud van de publicatie

De nationale rekeningen van België worden opgesteld volgens de definities van het Europees Systeem van nationale en regionale Rekeningen (ESR 1995).

Een eerste raming van de nationale rekeningen, grotendeels opgesteld op basis van de kwartaalrekeningen, verschijnt in april van het jaar dat volgt op het beschouwde jaar. De publicatie omvat de ontwikkeling van de belangrijkste jaaraggregaten van de nationale economie en de rekeningen van de gezamenlijke overheid, over de laatste tien jaar, gemeten in brutotermen. Ze bestaat uit twee hoofdstukken: het eerste geeft een korte synthese van de resultaten; in het tweede hoofdstuk zijn de verschillende statistische tabellen opgenomen (verdeling van het bruto binnenlands product volgens de invalshoeken toegevoegde waarde, bestedingen en inkomens; besparingen en vorderingensaldo van de nationale economie; werkzame personen en beloning van werknemers; ontvangsten, uitgaven en financieringsaldo van de overheid).

De rekeningen zijn opgesteld op basis van de op 23 april 2011 beschikbare gegevens, behalve de gegevens met betrekking tot de overheidsrekeningen, die op 31 maart 2011 werden afgesloten.

© Instituut voor de nationale rekeningen - Nationale Bank van België,
Brussel

Alle rechten voorbehouden.
De volledige of gedeeltelijke verveelvoudiging van deze brochure
voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan mits
bronvermelding.

ISSN 1784-2522 (print)
ISSN 1784-2530 (online)

Voorwoord

Deze publicatie bevat de eerste ramingen van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) met betrekking tot de voornaamste aggregaten van de nationale rekeningen voor het jaar 2010. De resultaten berusten grotendeels op de gegevens uit de nationale kwartaalrekeningen.

De nationale rekeningen op jaarbasis, die de maatstaf vormen voor het meten van de economische resultaten in de loop van een bepaald jaar, worden uitgedrukt in brutotermen. Het aantal werkdagen kan evenwel van jaar tot jaar die resultaten beïnvloeden. Om de interpretatie van de eindresultaten te vergemakkelijken, werden de in de toelichting opgenomen tabellen aangevuld met voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, zoals dit gebeurt in de nationale kwartaalrekeningen.

De voorzitter van de Raad van Bestuur van het
Instituut voor de Nationale Rekeningen

Régis Massant

Brussel, april 2011

Inhoudstafel

Voorwoord	3
Inhoudstafel	5
Synthese	7
1. Algemene ontwikkeling van de economische activiteit in 2010	7
2. Oorsprong van het binnenlands product: uitsplitsing van de toegevoegde waarde	8
3. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedingscategorieën	8
4. Arbeidsmarkt	9
Tabellen	13
1. Oorsprong van het binnenlands product: bruto toegevoegde waarde per bedrijfstak	14
1.1 Ramingen tegen lopende prijzen	14
1.2 Ramingen in kettineuro's (referentiejaar 2008)	14
1.3 Bijdragen tot de volumeverandering van het BBP t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar	14
2. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedingscategorieën	15
2.1 Ramingen tegen lopende prijzen	15
2.2 Ramingen in kettineuro's (referentiejaar 2008)	15
2.3 Bijdragen tot de volumeverandering van het BBP t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar	16
3. Verdeling van het binnenlands product: belangrijkste inkomenscategorieën	17
4. Beschikbaar inkomen, besparingen en vorderingenoverschot of -tekort	17
5. Arbeidsmarktstatistieken	18
5.1 Verdeling van de beloning van werknemers per bedrijfstak	18
5.2 Nationale werkgelegenheid: aantal zelfstandigen en werknemers	18
5.3 Binnenlandse werkgelegenheid: verdeling van het aantal werkzame personen per bedrijfstak	18
5.4 Arbeidsvolume per bedrijfstak: werknemers	18
Publicaties van het INR en contactpersonen	19
Algemene opmerkingen	23
Conventionele tekens	25
Lijst van afkortingen	27

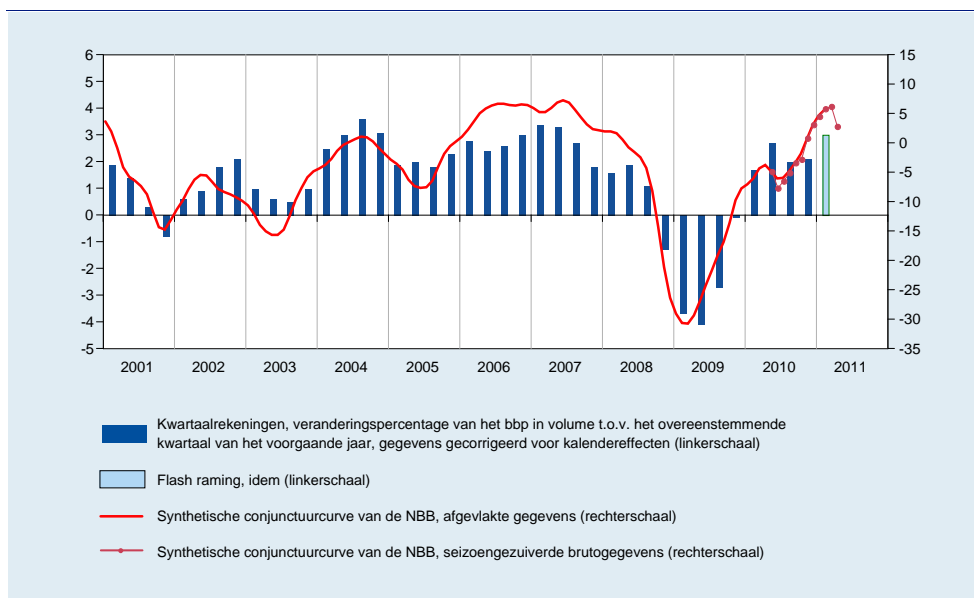
Synthese

1. Algemene ontwikkeling van de economische activiteit in 2010

De economische activiteit in België, die zich medio 2009 begon te herstellen, bleef in 2010 een gunstige invloed gevoelen van de ontwikkeling van de wereldhandel. Het herstel van deze laatste was even spectaculair als de eerdere instorting ervan. Het weerstandsvermogen waarvan de arbeidsmarkt tijdens de crisis blijf gaf, dankzij met name de maatregelen die bestemd werden om de werknemers aan het werk te houden, maakte in 2010 een snel herstel van de arbeidsmarkt mogelijk, wat ook tot de opleving van de gezinsconsumptie heeft bijgedragen.

Gedurende heel 2010 tekende het bruto binnenlands product (bbp) naar volume een brutostijging met 2,2 pct. op (en met 2,1 pct. gecorrigeerd voor kalenderinvloeden), na een daling met 2,8 pct. in 2009. Het bevindt zich nog steeds 0,6 pct. onder zijn niveau van 2008.

GRAFIEK 1 BBP EN CONJUNCTUURVERLOOP

Bron: INR

2. Oorsprong van het binnenlands product: uitsplitsing van de toegevoegde waarde

In tegenstelling tot wat in 2009 kon worden vastgesteld, tekenden alle bedrijfstakken, met uitzondering van de landbouw, een duidelijk herstel op. In 2010 leverden zij aldus een positieve bijdrage tot de economische groei, weliswaar in verschillende mate.

De toegevoegde waarde herstelde zich het duidelijkst in de industrie, waar ze met 3,9 pct. toenam. Dat was evenwel onvoldoende om de impact van de daling met 7,6 pct. in 2009 ongedaan te maken. Ook in de diensten herstelde de activiteit zich: de toegevoegde waarde steeg er met 1,9 pct., tegenover een daling met 1,7 pct. in het voorgaande jaar. Deze ontwikkeling had voornamelijk te maken met de zogeheten marktgebonden bedrijfstakken, bijvoorbeeld de handel en de communicatie, alsook met de financiële diensten en de zakelijke dienstverlening. Enkel de bouwnijverheid bleef futloos met een beperkte stijging van 0,5 pct., een verloop dat duidelijk minder uitgesproken was dan de daling met 3,4 pct. een jaar eerder.

TABEL 1 OORSPRONG VAN HET BINNENLANDS PRODUCT
(brutocijfers in volume, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	<i>p.m.</i> 2009 Vwd ¹	<i>p.m.</i> 2010 Vwd ¹
Landbouw, bosbouw, visserij	5,3	-12,1	10,0	-1,1	-1,9	-0,4	-0,7	-0,4	-0,7
Industrie	3,1	0,2	1,3	2,9	-0,6	-7,6	3,9	-7,4	3,8
Bouwnijverheid	4,0	3,4	8,5	2,3	-0,1	-3,4	0,5	-3,3	0,3
Diensten	2,5	2,2	2,4	3,0	1,9	-1,7	1,9	-1,6	1,8
Bruto binnenlands product	3,2	1,7	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,2	-2,7	2,1

Bron: INR

¹ Vwd: verbeterd voor de invloed van het aantal werkdagen en van de andere kalendereffecten.

3. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedingscategorieën

De buitenlandse vraag was de stuwende kracht achter het economisch herstel in 2010.

Over het hele jaar beschouwd, nam het uitvoervolume van goederen en diensten fors toe, met 10,5 pct., na de inkrimping met 11,6 pct. in 2009. Gezien het hoge gehalte van de uitvoer aan ingevoerde producten, werkte dit herstel van de uitvoer ook stevig door in de invoer van goederen en diensten, die evenwel minder krachtig aantrok (+8,4 pct.) vanwege een nog bescheiden groei van de binnenlandse vraag (+0,8 pct.) en een voorraadafbouw omstreeks het midden van het jaar. Bijgevolg werd de bijdrage van de netto-uitvoer van goederen en diensten tot de groei van het bbp opnieuw duidelijk positief (+1,8 pct.), nadat ze twee jaar lang negatief was geweest (respectievelijk -1,0 en -0,5 pct. in 2008 en 2009).

Wat de binnenlandse vraag betreft, hebben de consumptieve bestedingen zich hersteld, van zowel de huishoudens (+1,6 pct. tegenover een daling met 0,3 pct. in 2009) als de overheid (+1,1 pct. na een groei van 0,6 pct. een jaar eerder); de investeringsuitgaven blijven daarentegen aarzelend. Ondanks een opnieuw positieve kwartaal op kwartaal groei vanaf het tweede trimester van 2010 liepen de bruto-investeringen in vaste activa van de ondernemingen over het hele jaar nog met 0,7 pct. terug; dat is flink minder dan in 2009 toen ze met 8,1 pct. afnamen. De investeringen van de particulieren in nieuwbouw en renovatie vertonen een vergelijkbaar profiel: ze herstelden zich tijdens de tweede helft van het jaar, maar als gevolg van de onafgebroken aanzienlijke dalingen sinds het begin van 2009 bleven ze in 2010 gemiddeld beschouwd 2,5 pct. onder het niveau van het jaar voordien.

TABEL 2 BESTEDING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT

(brutocijfers in volume, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	<i>p.m.</i> 2009 Vwd ¹	<i>p.m.</i> 2010 Vwd ¹
Consumptieve particuliere bestedingen	1,6	1,0	1,8	1,8	1,5	-0,3	1,6	-0,2	1,6
Consumptieve bestedingen van de overheid	1,8	1,2	0,6	2,1	2,3	0,6	1,1	0,4	1,1
Investerings in vaste activa	7,9	6,5	2,7	6,2	2,6	-5,4	-1,3	-5,0	-1,5
Investerings van de ondernemingen	8,9	4,5	2,0	8,2	4,1	-8,1	-0,7	-7,5	-0,9
Investerings in woongebouwen	8,1	10,9	3,4	-0,6	-1,6	-3,0	-2,5	-3,0	-2,5
Overheidsinvesteringen	-0,3	9,2	-3,4	0,2	1,9	8,9	-2,8	9,0	-2,8
Voorraadwijzigingen ²	0,2	0,3	0,5	0,3	0,1	-1,0	-0,4	-1,0	-0,5
Uitvoer van goederen en diensten	6,6	4,6	5,1	4,4	1,7	-11,6	10,5	-11,4	10,6
Invoer van goederen en diensten	6,6	5,9	4,6	4,7	3,0	-11,1	8,4	-10,9	8,4
Netto-uitvoer van goederen en diensten ²	0,3	-0,7	0,5	0,0	-1,0	-0,5	1,8	-0,5	1,8
Bruto binnenlands product	3,2	1,7	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,2	-2,7	2,1

Bron: INR

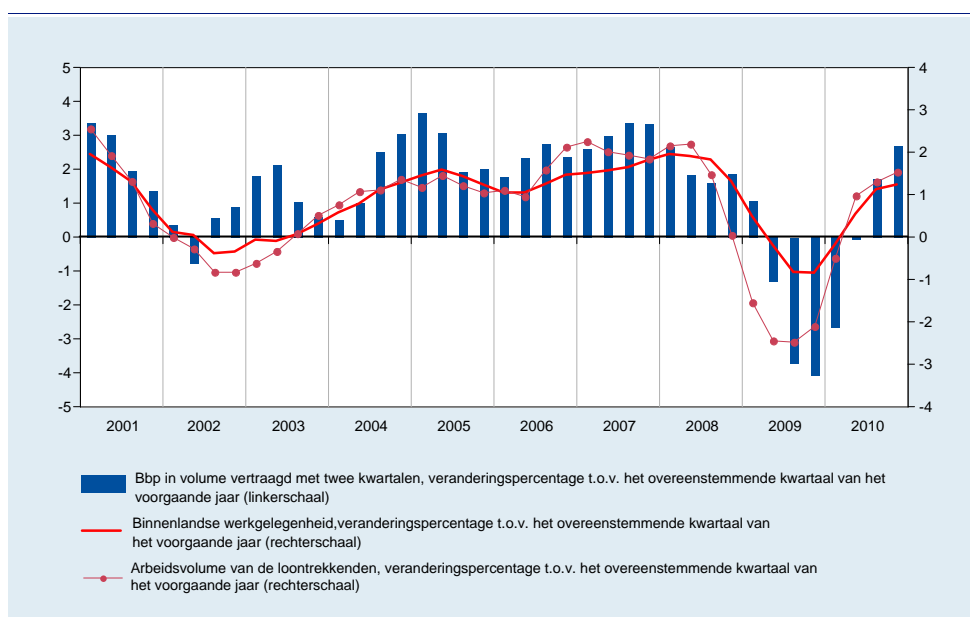
¹ Vwd : gecorrigeerd voor de invloed van het aantal gewerkte dagen en andere kalendereffecten.

² Bijdrage tot de bbp-groei.

4. Arbeidsmarkt

Tijdens de recessie gaven de ondernemingen grotendeels de voorkeur aan interne flexibiliteitsmaatregelen, onder meer door het intensiever gebruik van en de uitbreiding van regelingen zoals de tijdelijke werkloosheid. Hierdoor gaf de tewerkstelling in personen blijk van een bijzonder weerstandsvermogen ten aanzien van de conjunctuurinzinking met een daling die beperkt bleef tot 0,4 pct. (ongeveer -15 000 personen) tijdens 2009 en een relatief snel herstel kort na de crisis aangezien ze in 2010 met 0,7 pct. (meer dan 29 000 personen) gestegen is.

GRAFIEK 2 BBP EN ARBEIDSMARKT

Bron: INR

Net doordat het bovenvernoemd beroep op diverse vormen van flexibiliteit het aantal gewerkte uren per persoon fors deed inkrimpen tijdens de crisis om nadien geleidelijk terug uit te zetten vlak na de crisis was de reactie van de arbeidsmarkt uitgedrukt in het aantal gewerkte uren scherper dan de evolutie van het aantal personen en een stuk meer gelijklopend met de evolutie van de economische activiteit. Zo nam het arbeidsvolume in 2010 met 0,8 pct. toe na een terugval ten belope van 2,1 pct. in 2009.

TABEL 3 **WERKGELEGENHEID EN ARBEIDSVOLUME¹**
(jaargemiddelden, jaar-op-jaar veranderingen in duizenden personen)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Veranderingen in duizenden personen:</i>							
Totale binnenlandse werkgelegenheid	40,5	60,8	52,6	71,4	76,5	-14,9	29,6
Loontrekkenden	37,4	57,9	48,3	64,6	66,3	-20,5	25,4
Zelfstandigen	2,9	2,9	4,4	6,7	10,0	5,6	4,2
<i>Veranderingen in procenten:</i>							
Totale binnenlandse werkgelegenheid	0,9	1,4	1,2	1,6	1,7	-0,4	0,7
Loontrekkenden	1,0	1,6	1,3	1,7	1,8	-0,6	0,7
Zelfstandigen	0,4	0,4	0,6	1,0	1,4	0,8	0,6
Arbeidsvolume van de loontrekkenden	1,1	1,2	1,4	2,0	1,5	-2,1	0,8

Bron: INR

¹ De werkgelegenheidsgegevens in personen zijn niet beïnvloedt door het aantal gewerkte dagen, en worden bijgevolg steeds in bruto termen voorgelegd. De gewerkte uren daarentegen ondervinden echter een quasi proportionele invloed van het aantal gewerkte dagen en worden dus steeds gecorrigeerd voor kalenderinvloeden.

Het herstel van de arbeidsmarkt situeert zich voornamelijk in de dienstensector, meer bepaald in de "financiële diensten, immobiëlen, huur en diensten aan bedrijven" en de "overige dienstverlening". De industrie laat daarentegen nog een afname optekenen (zowel in personen als in gewerkte uren), zij het in zeer beperktere mate dan in 2009, en in de bouwsector nam de tewerkstelling in aantal personen licht toe. Het procentuele herstel bij de zelfstandige tewerkstelling en bij de loontrekkenden is nagenoeg vergelijkbaar, namelijk een groei van respectievelijk 0,6 en 0,7 pct. In absolute toename vertaald, komt dit overeen met een stijging van ongeveer 1 000 zelfstandigen, maar van meer dan 25 000 loontrekkenden.

De groei van de loonkosten in de totale economie, die werd aangedreven door de groei van de brutolonen, trok gedurende het hele jaar aan tot gemiddeld 1,8 pct. in 2010, na een toename met 1,3 pct. in 2009.

Gemeten per gewerkt uur daarentegen vertoont de kostentoe name een aanzienlijke vertraging in 2010: de groei van de loonmassa per uur valt terug tot 0,9 pct. terwijl deze in 2009 nog 3,5 pct. bedroeg. Deze evolutie is aan de bruto-uurlonen te wijten, welke in 2010 een groei kenden van 1 pct., tegen 2,9 pct. een jaar eerder.

TABEL 4 LOONKOSTEN

(bruto gegevens, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	<i>p.m.</i> 2009 Vwd ¹	<i>p.m.</i> 2010 Vwd ¹
TOTALE ECONOMIE									
Loonmassa	2,7	3,4	4,7	5,2	5,5	1,3	1,8	1,4	1,7
Brutolonen	2,9	3,8	4,8	4,7	5,4	0,7	1,8	0,9	1,7
Loonkost per uur	1,6	2,2	3,2	3,2	4,0	3,5	0,9	3,6	0,8
Bruto-uurlonen	2,6	2,6	3,3	2,7	3,9	2,9	1,0	3,1	0,9
PRIVATE SECTOR²									
Loonmassa	2,9	2,9	4,9	5,6	5,4	0,4	1,7	0,7	1,6
Brutolonen	3,3	3,3	5,2	5,1	5,3	-0,1	1,8	0,3	1,7
Loonkost per uur	1,9	1,9	3,3	3,3	3,8	3,5	0,8	3,9	0,7
Bruto-uurlonen	2,3	2,3	3,5	2,8	3,7	3,0	0,9	3,4	0,8
<i>pm conventionele brutolonen</i>	<i>2,4</i>	<i>2,4</i>	<i>2,3</i>	<i>1,9</i>	<i>3,5</i>	<i>2,6</i>	<i>0,7</i>		

Bron: INR, NBB, FOD Werkgelegenheid, arbeid en sociaal overleg (WASO)

¹ Vwd: gecorrigeerd voor de invloed van het aantal gewerkte dagen en andere kalendereffecten.² De private sector is gedefinieerd als totale economie (S.1) buiten overheidssector (S.13), behalve in 2010 waar die laatste is benaderd door het gebruik van de tak "Overheid en onderwijs".

Om een onderscheid te kunnen maken tussen de impact van de conventionele verhogingen en de overige bestanddelen van de loonkosten, mag enkel de private sector in aanmerking worden genomen. De bruto-uurlonen stegen er met 0,9 pct.. Die stijging was grotendeels toe te schrijven aan de toename met 0,7 pct. die de FOD Werkgelegenheid, arbeid en sociaal overleg in de overeenkomsten vaststelde. Daaruit resulteert een licht positieve loondrift, die deels kan worden verklaard door de toename van de niet-recurrente resultaatgebonden voordelen toegekend in 2010 aan werknemers uit de private sector bij het behalen van vooraf opgestelde ondernemingsdoelstellingen.

Tabellen

1 OORSPRONG VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BRUTO TOEGEVOEGDE WAARDE PER BEDRIJFSTAK

1.1 RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	3.060	2.821	2.764	2.879	2.239	2.561	2.638	2.074	2.047	2.205
Nijverheid	49.212	49.703	49.183	51.153	51.941	53.699	55.271	54.624	49.510	52.063
Bouwnijverheid	11.421	11.450	11.949	12.520	13.027	14.421	15.626	16.916	16.358	16.757
Diensten										
Handel, vervoer en verkeer	50.327	52.819	56.086	59.564	62.548	64.720	68.345	70.109	65.784	68.540
Financiële diensten, immobiliën, huur en diensten aan bedrijven	65.422	67.423	68.928	72.754	76.719	81.754	87.352	90.938	92.666	95.299
Overheid en onderwijs	31.311	33.232	34.524	35.510	37.359	38.929	40.473	42.859	44.407	45.408
Andere diensten	21.440	22.314	23.474	24.780	26.007	27.200	28.749	30.818	32.594	34.231
Productgebonden belastingen min subsidies	27.240	28.495	28.808	31.665	33.006	34.868	36.632	36.669	35.796	38.438
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	259.433	268.256	275.716	290.825	302.845	318.150	335.085	345.006	339.162	352.941

1.2 RAMINGEN IN KETTINGEURO'S (REFERENTIEJAAR 2008)

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	2.174	2.266	2.101	2.211	1.945	2.139	2.115	2.074	2.066	2.052
Nijverheid	51.986	51.560	51.058	52.626	52.709	53.409	54.953	54.624	50.487	52.458
Bouwnijverheid	14.301	14.088	14.183	14.754	15.259	16.559	16.940	16.916	16.345	16.421
Diensten										
Handel, vervoer en verkeer	61.386	62.877	65.182	66.491	66.194	66.805	69.610	70.109	66.490	68.247
Financiële diensten, immobiliën, huur en diensten aan bedrijven	72.367	74.407	74.829	77.540	81.492	85.485	88.333	90.938	89.823	91.033
Overheid en onderwijs	39.540	40.201	40.722	41.191	41.763	42.107	42.371	42.859	43.164	43.610
Andere diensten	28.388	27.963	28.163	28.742	29.188	29.436	30.074	30.818	31.343	32.135
Productgebonden belastingen min subsidies	30.973	31.790	31.579	34.076	34.620	35.946	37.150	36.669	35.800	37.060
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	301.257	305.375	307.774	317.729	323.178	331.877	341.576	345.006	335.518	342.822

1.3 BIJDRAGEN TOT DE VOLUMEVERANDERING VAN HET BBP T.O.V. DEZELFDE PERIODE VAN HET VOORGAANDE JAAR

(procenten, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	-0,1	0,1	-0,1	0,1	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Nijverheid	0,0	-0,2	-0,2	0,5	0,0	0,2	0,5	-0,1	-1,2	0,6
Bouwnijverheid	0,0	-0,1	0,0	0,2	0,1	0,4	0,1	0,0	-0,2	0,0
Diensten										
Handel, vervoer en verkeer	0,6	0,5	0,7	0,4	-0,1	0,2	0,9	0,1	-1,0	0,5
Financiële diensten, immobiliën, huur en diensten aan bedrijven	0,5	0,7	0,1	0,9	1,3	1,2	0,9	0,8	-0,3	0,4
Overheid en onderwijs	0,0	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Andere diensten	0,1	-0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Totaal Diensten	1,2	1,3	1,1	1,6	1,5	1,6	2,0	1,3	-1,1	1,3
Productgebonden belastingen min subsidies	-0,4	0,3	-0,1	0,8	0,2	0,4	0,4	-0,1	-0,3	0,4
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	0,8	1,4	0,8	3,2	1,7	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,2

2 BESTEDING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN

2.1 RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Consumptieve particuliere bestedingen ¹	138.912	141.346	144.383	150.110	155.751	163.331	170.965	179.121	177.788	184.973
Consumptieve bestedingen van de overheid	56.394	60.306	63.179	65.941	69.024	71.505	74.813	80.021	83.681	85.680
Bruto binnenlandse kapitaalvorming										
Bruto kapitaalvorming	53.983	51.120	51.926	57.593	62.440	66.592	72.675	76.984	71.899	71.471
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	37.044	34.564	34.529	38.350	40.340	42.269	46.659	49.781	45.623	45.690
Bruto-investeringen in woongebouwen ²	12.540	12.110	12.849	14.605	16.979	19.107	20.643	21.578	20.301	19.928
Bruto-investeringen van de overheid	4.399	4.446	4.549	4.638	5.121	5.215	5.374	5.625	5.976	5.853
Voorraadverandering	680	61	1.304	2.869	3.694	4.571	3.727	5.917	-3.498	-376
Netto-uitvoer van goederen en diensten (uitvoer - invoer)	9.464	15.423	14.925	14.313	11.935	12.152	12.905	2.963	9.292	11.193
Totale uitvoer	202.256	206.443	205.192	223.086	242.846	261.892	279.437	295.645	247.464	287.177
Totale invoer	192.793	191.020	190.267	208.773	230.911	249.740	266.532	292.681	238.173	275.984
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	259.433	268.256	275.716	290.825	302.845	318.150	335.085	345.006	339.162	352.941

¹ Consumptieve bestedingen van de huishoudens en de instellingen zonder winsttoegmerk (IZW's).

² Renovatiewerken, registratierechten en kosten van notariële akten inbegrepen.

2.2 RAMINGEN IN KETTINGEURO'S (REFERENTIEJAAR 2008)

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Consumptieve particuliere bestedingen ¹	164.105	164.931	166.014	168.604	170.337	173.424	176.501	179.121	178.657	181.463
Consumptieve bestedingen van de overheid	70.642	72.875	73.901	75.217	76.124	76.566	78.191	80.021	80.479	81.354
Bruto binnenlandse kapitaalvorming										
Bruto kapitaalvorming	62.652	59.860	59.890	64.617	68.809	70.690	75.041	76.984	72.814	71.839
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	40.516	38.614	38.135	41.528	43.383	44.229	47.836	49.781	45.755	45.450
Bruto-investeringen in woongebouwen ²	16.854	15.924	16.460	17.786	19.729	20.998	21.703	21.578	20.927	20.413
Bruto-investeringen van de overheid	5.150	5.178	5.234	5.201	5.704	5.510	5.521	5.625	6.128	5.959
Voorraadverandering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto-uitvoer van goederen en diensten (uitvoer - invoer)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale uitvoer	229.742	236.017	237.806	253.444	265.111	278.519	290.776	295.645	261.366	288.879
Totale invoer	226.132	228.189	229.970	245.137	259.529	271.497	284.179	292.681	260.220	282.090
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	301.257	305.375	307.774	317.729	323.178	331.877	341.576	345.006	335.518	342.822

¹ Consumptieve bestedingen van de huishoudens en de instellingen zonder winsttoegmerk (IZW's).

² Renovatiewerken, registratierechten en kosten van notariële akten inbegrepen.

2.3 BIJDRAGEN TOT DE VOLUMEVERANDERING VAN HET BBP T.O.V. DEZELFDE PERIODE VAN HET VOORGAANDE JAAR

(procenten, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Consumptieve particuliere bestedingen ¹	0,8	0,3	0,3	0,8	0,5	0,9	0,9	0,8	-0,1	0,8
Consumptieve bestedingen van de overheid	0,3	0,7	0,3	0,4	0,3	0,1	0,5	0,5	0,1	0,3
Bruto binnenlandse kapitaalvorming										
Bruto kapitaalvorming										
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	0,6	-0,7	-0,2	1,1	0,6	0,3	1,1	0,6	-1,2	-0,1
Bruto-investeringen in woongebouwen	-0,1	-0,3	0,2	0,4	0,5	0,4	0,2	0,0	-0,2	-0,1
Bruto-investeringen van de overheid	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
Totaal Bruto kapitaalvorming	0,2	-0,9	0,0	1,5	1,3	0,6	1,3	0,6	-1,2	-0,3
Voorraadverandering	-1,2	-0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	0,3	0,1	-1,0	-0,4
Totaal Bruto binnenlandse kapitaalvorming	-1,0	-1,0	0,1	1,7	1,6	1,1	1,6	0,7	-2,2	-0,7
Netto-uitvoer van goederen en diensten										
Totale uitvoer	0,8	2,1	0,6	4,9	3,5	4,1	3,6	1,4	-9,9	7,7
Totale invoer	0,1	0,7	0,6	4,6	4,2	3,5	3,7	2,4	-9,4	5,9
Totaal Netto-uitvoer van goederen en diensten	0,7	1,5	0,0	0,3	-0,7	0,5	0,0	-1,0	-0,5	1,8
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	0,8	1,4	0,8	3,2	1,7	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,2

¹ Consumptieve bestedingen van de gezinshuishoudingen en de instellingen zonder winstoogmerk (IZW's).

3 VERDELING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BELANGRIJKSTE INKOMENSCATEGORIEËN, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Beloning van werknemers	135.618	140.835	143.426	147.351	152.350	159.479	167.810	177.035	179.275	182.431
Lonen	101.166	104.206	105.898	108.950	113.123	118.558	124.168	130.910	131.848	134.261
Sociale premies	34.451	36.629	37.528	38.400	39.227	40.921	43.642	46.125	47.427	48.170
Bruto exploitatieoverschot en bruto gemengd inkomen ¹	93.516	95.867	100.248	108.661	115.178	121.538	129.903	130.747	124.034	132.798
Netto belastingen op productie en invoer	30.299	31.554	32.042	34.814	35.317	37.133	37.372	37.224	35.853	37.712
Bruto binnenlands inkomen tegen marktprijzen	259.433	268.256	275.716	290.825	302.845	318.150	335.085	345.006	339.162	352.941

¹ Met inbegrip van het verbruik van vaste activa (afschrijvingen).

4 BESCHIKBAAR INKOMEN, BESPARINGEN EN VORDERINGENOVERSCHOT OF -TEKORT, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Bruto binnenlands inkomen tegen marktprijzen	259.433	268.256	275.716	290.825	302.845	318.150	335.085	345.006	339.162	352.941
Saldo van de primaire inkomens van/naar het buitenland	4.164	3.608	4.253	3.155	1.970	2.822	3.281	5.094	3.100	3.317
Bruto nationaal inkomen	263.597	271.864	279.969	293.980	304.816	320.973	338.366	350.100	342.261	356.258
Verbruik van vaste activa	39.690	40.613	42.672	45.132	47.498	50.959	53.871	57.099	58.356	60.678
Netto nationaal inkomen	223.908	231.251	237.297	248.848	257.317	270.013	284.494	293.002	283.905	295.580
Saldo van de inkomensoverdrachten van/naar het buitenland	-2.423	-3.077	-3.740	-4.456	-4.105	-4.043	-3.016	-4.268	-5.546	-5.051
Netto nationaal beschikbaar inkomen	221.485	228.174	233.557	244.393	253.212	265.970	281.478	288.734	278.358	290.529
Nationale consumptie	195.306	201.652	207.561	216.050	224.775	234.835	245.778	259.142	261.469	270.652
Netto nationale besparingen	26.179	26.523	25.996	28.342	28.437	31.135	35.700	29.592	16.889	19.877
Investerings in vaste activa	53.983	51.120	51.926	57.593	62.440	66.592	72.675	76.984	71.899	71.471
Voorraadverandering	680	61	1.304	2.869	3.694	4.571	3.727	5.917	-3.498	-376
Saldo van de kapitaaltransacties met het buitenland	-495	-375	-71	-53	-161	-74	-250	-292	-386	-303
Vorderingenoverschot (+)/-tekort (-) van de totale economie	10.736	15.496	15.256	12.856	9.484	10.922	12.024	2.143	5.591	9.185

5 ARBEIDSMARKTSTATISTIEKEN

5.1 VERDELING VAN DE BELONING VAN WERKNEMERS PER BEDRIJFSTAK

(binnenlands concept, miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	429	462	496	524	535	569	611	647	679	691
Nijverheid	30.967	31.177	30.839	31.175	31.261	32.146	33.297	34.084	32.715	32.907
Bouwnijverheid	6.788	6.850	6.926	7.133	7.248	7.787	8.281	8.831	8.865	8.905
Diensten	97.434	102.347	105.165	108.519	113.306	118.977	125.622	133.473	137.017	139.928
Handel, vervoer en verkeer	29.878	31.448	32.238	33.112	33.983	35.608	37.493	39.658	40.503	40.897
Financiële diensten, immobiëlen, huur en diensten aan bedrijven	23.910	24.291	24.334	25.227	26.419	28.264	30.684	32.637	32.620	33.166
Overheid en onderwijs	28.911	30.766	32.019	32.926	34.691	36.020	37.405	39.640	41.175	42.015
Andere diensten	14.736	15.842	16.574	17.255	18.214	19.085	20.041	21.538	22.719	23.850
Totale beloning van werknemers	135.618	140.835	143.426	147.351	152.350	159.479	167.810	177.035	179.275	182.431

5.2 NATIONALE WERKGELEGENHEID: AANTAL ZELFSTANDIGEN EN WERKNEMERS

(duizenden personen, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zelfstandigen	695,8	689,1	688,8	691,7	694,6	699,0	705,7	715,7	721,3	725,5
Werknemers	3.535,4	3.536,7	3.541,0	3.578,6	3.636,5	3.684,7	3.749,5	3.815,9	3.795,4	3.820,9
Totaal aantal werkzame personen	4.231,2	4.225,7	4.229,8	4.270,3	4.331,1	4.383,8	4.455,2	4.531,6	4.516,7	4.546,4

5.3 BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID: VERDELING VAN HET AANTAL WERKZAME PERSONEN PER BEDRIJFSTAK

(duizenden personen, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	86,5	84,9	84,4	84,6	84,1	82,8	81,2	79,7	78,9	78,3
Nijverheid	698,8	673,4	653,7	640,5	633,5	627,5	621,6	621,4	595,5	575,3
Bouwnijverheid	247,3	241,1	237,2	235,7	238,8	248,1	257,2	263,5	262,1	262,8
Diensten	3.133,1	3.159,6	3.185,1	3.238,0	3.301,6	3.350,0	3.418,2	3.489,4	3.501,6	3.551,3
Handel, vervoer en verkeer	1.035,1	1.028,5	1.026,0	1.029,3	1.036,6	1.038,6	1.049,6	1.058,4	1.047,1	1.045,5
Financiële diensten, immobiëlen, huur en diensten aan bedrijven	753,3	763,8	765,5	789,6	816,6	849,3	891,7	931,3	929,4	954,6
Overheid en onderwijs	711,6	722,2	731,4	743,1	758,8	765,8	772,7	781,1	789,7	793,0
Andere diensten	633,1	645,1	662,2	676,0	689,6	696,3	704,2	718,6	735,4	758,1
Totale binnenlandse werkgelegenheid	4.165,4	4.158,9	4.160,4	4.198,7	4.258,0	4.308,5	4.378,1	4.454,0	4.438,2	4.467,7

5.4 ARBEIDSVOLUME PER BEDRIJFSTAK : WERKNEMERS

(miljoenen uren, bruto gegevens)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	29,7	31,2	33,1	35,2	35,5	36,5	38,5	39,4	41,0	42,3
Nijverheid	1.051,6	1.008,9	973,9	957,4	942,5	939,5	931,7	922,6	848,0	834,9
Bouwnijverheid	289,3	276,8	273,4	274,5	273,3	286,5	297,8	305,7	296,9	293,6
Diensten										
Handel, vervoer en verkeer	1.224,9	1.222,7	1.227,8	1.230,4	1.238,8	1.254,9	1.281,3	1.301,0	1.278,6	1.282,1
Financiële diensten, immobiëlen, huur en diensten aan bedrijven	771,3	763,7	758,1	785,8	816,4	850,6	900,6	931,9	890,5	913,2
Overheid en onderwijs	1.015,7	1.031,2	1.042,1	1.064,2	1.086,7	1.093,6	1.106,4	1.118,8	1.130,2	1.134,9
Andere diensten	675,3	698,7	720,0	734,8	750,9	756,5	766,3	780,6	799,2	826,9
Totaal Diensten	3.687,2	3.716,3	3.748,0	3.815,2	3.892,7	3.955,5	4.054,7	4.132,4	4.098,6	4.157,0
Totaal aantal uren	5.057,9	5.033,2	5.028,4	5.082,3	5.144,1	5.218,1	5.322,6	5.400,2	5.284,4	5.327,8

Publicaties van het INR en contactpersonen

Het Instituut voor de nationale rekeningen publiceert naast de belangrijkste aggregaten nog andere cijfers uit de nationale en regionale rekeningen. De overgrote meerderheid van de gegevens wordt verspreid op papier, maar alle publicaties zijn beschikbaar in pdf-formaat via de link:

<http://www.nbb.be/doc/DQ/N/planningPapPub.htm>

De cijfergegevens kunnen worden opgevraagd via de interactieve databank Belgostat Online. Hieronder volgt per publicatie een korte beschrijving.

1. Gedetailleerde nationale rekeningen

De publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen verloopt in 2 fasen. Een eerste deel verschijnt half juli en bestaat uit gedetailleerde tabellen over de samenstelling van het bbp volgens de drie optieken (uitgesplitst naar bedrijfstak of product naargelang het aggregaat), de kapitaalgoederenvoorraad en de arbeidsmarktstatistieken (aantal werknemers en gewerkte uren). Eind september komen de sectorrekeningen uit. Een gezamenlijke pdf-versie is beschikbaar eind oktober.

2. Kwartaalrekeningen en eerste raming van de jaarrekeningen

De kwartaalrekeningen bevatten de eerste ramingen van de voornaamste nationale aggregaten. Zij verschijnen vier maal per jaar, 120 dagen na het verloop van het kwartaal waarop de rekeningen betrekking hebben. Samen met de resultaten van het vierde kwartaal verschijnt de eerste schatting van de jaarrekeningen, die grotendeels gebaseerd is op de kwartaalrekeningen.

In de kwartaalrekeningen, die volledig consistent zijn met de nationale jaarrekeningen, worden de belangrijkste aggregaten uit zowel het bestedings-, inkomens- als productieoogpunt gepresenteerd. Zij bevatten ook de voornaamste saldi uit de sectorrekeningen. Ook de werkgelegenheid, de arbeidsvolume van de loontrekkenden en de beloning van werknemers per bedrijfstak wordt geschat.

Teneinde zo snel mogelijk cijfers betreffende het meest recente kwartaal ter beschikking te stellen, verschijnt reeds na 30 dagen een flash-raming van de bbp-groei (zowat 50 dagen in het geval van het vierde kwartaal). Deze wordt wel niet opgesplitst naar de verschillende deelcomponenten van het bbp. Een eerste raming van deze opsplitsing en van de andere aggregaten van de economie wordt 70 dagen na het einde van het kwartaal verspreid.

3. Rekeningen van de institutionele sectoren

De **jaarrekeningen** van de institutionele sectoren zijn opgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen (cf. punt 1). Eind september worden ze uitgebracht via de database van de Nationale Bank van België, Belgostat Online. Een pdf-versie is beschikbaar op het einde van oktober.

De complete rekeningenreeks voor de niet-financiële vennootschappen wordt gepubliceerd. De institutionele sectoren bestaan uit de niet-financiële vennootschappen, de financiële instellingen (en subsectoren), de overheid, de huishoudens, de IZW's t.b.v. huishoudens en het buitenland (en subsectoren).

De **kwartaalrekeningen** van de institutionele sectoren worden vier maal per jaar verspreid, 105 dagen na het einde van het kwartaal waarop zij betrekking hebben. Deze kwartaalrekeningen zijn in overeenstemming met hun jaarlijks equivalent (zie hierboven), maar zijn minder gedetailleerd. De focus ligt op de meest relevante aggregaten, in het bijzonder door middel van sleutelindicatoren en componenten. Deze rekeningen bevatten eveneens de kwartaalrekeningen van de overheid die tot oktober 2010 werden opgenomen in de publicatie van de kwartaalrekeningen over de voornaamste nationale aggregaten.

4. Rekeningen van de overheid

De kwartaalrekeningen van de overheid worden samen met de rekeningen van de institutionele sectoren verspreid (zie punt 3).

Jaarlijks worden twee ramingen van de jaarrekeningen van de overheid opgesteld, waarvan de resultaten worden gepubliceerd op de website van de Nationale Bank van België.

In de maand april volgend op het referentiejaar wordt een eerste raming gepubliceerd in de vorm van tabellen van ontvangsten en uitgaven van de overheid.

De tweede raming, die in de maand september wordt verspreid, omvat de volledige rekeningen van de overheid en haar subsectoren. Die versie bevat de gegevens die nodig zijn voor de analyse van de overheidsfinanciën en hun verhouding tot de rest van de economie. Deze rekeningen worden overgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen.

5. Aanbod- en gebruikstabellen

Op het einde van ieder jaar verschijnen de aanbod- en gebruikstabellen. Zij geven een beeld van de structuur van de productiekosten, van het inkomen dat wordt gegenereerd in het productieproces en van de goederen- en dienststromen die ofwel uit binnenlandse productie voortvloeien ofwel het resultaat zijn van in- en uitvoer.

6. Regionale rekeningen: aggregaten per bedrijfstak en rekening van de huishoudens

Op het einde van ieder jaar verschijnen de jaarlijkse regionale rekeningen. Zij verdelen per gewest, provincie en arrondissement meerdere variabelen uit de nationale rekeningen, waarmee ze volledig consistent zijn.

Naast de regionale bruto toegevoegde waarde en beloning van werknemers, bevat de publicatie ook de geregionaliseerde gegevens over het aantal werkzame personen en over de bruto investeringen in vaste activa. Ook de regionale cijfers met betrekking tot de rekening van de

huishoudens maken deel uit van het geheel. Wat dit laatste betreft, gaat het om de belangrijkste variabelen uit de rekening voor de bestemming van de primaire inkomens (beloning van werknemers en inkomen uit vermogen) en de secundaire inkomensverdeling (belastingen, sociale bijdragen en uitkeringen en beschikbaar inkomen).

7. Historische reeksen

In oktober 2002 werden de historische reeksen van de nationale rekeningen volgens het ESR 1995 gepubliceerd.

De historische reeksen, die de periode 1970-1995 bestrijken, omvatten:

- de samenstelling van het bruto binnenlands product vanuit de drie invalshoeken van de nationale rekeningen tegen lopende prijzen tegen de prijzen van 1995;
- de toegevoegde waarde per bedrijfstak (31 bedrijfstakken) tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995;
- de beloning van werknemers per bedrijfstak (31 bedrijfstakken) tegen lopende prijzen;
- de finale consumptie van de huishoudens per product (16 producten) tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995;
- de sectorrekeningen;
- de kapitaalgoederenvoorraad en investeringen tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995.

Met uitzondering van de overheidsrekening, die voor de periode vanaf 1970 volgens het ESR 1995 werd opgesteld, werden de sectorrekeningen slechts tot 1985 geretropoleerd. Het grootste deel van de belangrijkste informatiebronnen voor de financiële en niet-financiële ondernemingen is immers pas vanaf dat jaar beschikbaar. De rekening van de financiële vennootschappen werd overigens niet geretropoleerd naar subsectoren.

8. Contactpersonen

– Methodologie

Geert Detombe Tel. +32 2 221 30 40 Fax +32 2 221 32 30
e-mail: geert.detombe@nbb.be

– Productieoptiek van het bbp en aanbod- en gebruikstabellen

Hans De Dyn Tel. +32 2 221 30 38 Fax +32 2 221 31 43
e-mail: hans.dedyn@nbb.be

– Bestedingsoptiek van het bbp en kapitaalgoederenvoorraad

Bernadette Boudry Tél. +32 2 221 47 54 Fax +32 2 221 31 43
e-mail: bernadette.boudry@nbb.be

– Sectorrekeningen

Catherine Rigo Tel. +32 2 221 44 08 Fax +32 2 221 32 30
e-mail: catherine.rigo@nbb.be

– Rekeningen van de overheid

Claude Modart Tel. +32 2 221 30 26 Fax +32 2 221 32 30
e-mail: claude.modart@nbb.be

– Kwartaalrekeningen, flashraming en arbeidsmarkt

Isabelle Brumagne Tel. +32 2 221 28 77 Fax +32 2 221 31 07
e-mail: isabelle.brumagne@nbb.be

– Regionale rekeningen

Monica Maesele Tel. +32 2 221 30 28 Fax +32 2 221 31 43
e-mail: monica.maesele@nbb.be

– Verspreiding van de reeksen (online consultaties)

Alexander Foket Tel. +32 2 221 30 45 Fax +32 2 221 32 30
e-mail: alexander.foket@nbb.be

Algemene opmerkingen

In een aantal tabellen zijn de totalen, ten gevolge van afrondingen, niet steeds gelijk aan de som van de rubrieken.

De website van de Nationale Bank van België (<http://www.nbb.be/app/cal/N/calthema.htm>) bevat de publicatiekalender van de belangrijkste economische statistieken opgesteld door de Bank en het INR.

In uitvoering van de SDDS-verplichting (IMF's Special Data Dissemination Standard) zijn ook alle statistieken die deel uitmaken van de SDDS in de kalender opgenomen. Publicatiedata zijn overgenomen van de instelling die de statistiek opstelt; sommige onder hen publiceren via hun eigen verspreidingskanalen ruimere kalenders over hun statistieken dan die vermeld op de website van de Bank.

Conventionele tekens

r	ramingen
v	voorlopig resultaat
-	het gegeven bestaat niet of heeft geen zin
n.	niet beschikbaar
p.m.	pro memorie
pct.	percent
0 of 0,0	nul of minder dan de helft van de laatst in aanmerking genomen eenheid

Lijst van afkortingen

BBP	bruto binnenlands product
BNI	bruto nationaal inkomen
ESR	Europees systeem van nationale en regionale rekeningen
IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IZW	Instelling zonder winstoogmerk
SDDS	Special Data Dissemination Standard (IMF)

Bestellingen

Op de internetsite van de Nationale Bank van België, via de rubriek "e-service", kan u een gratis e-mailabonnement nemen op deze statistische publicatie. Deze wordt u dan automatisch op de publicatiedatum via e-mail toegezonden.

Via de rubriek "Print-on-demand" kan u tegen betaling een papieren versie van deze publicatie bestellen.

(<http://www.nbb.be/pub/stats/stats.htm?l=nl&tab=Publications>)

Voor meer informatie

Wie meer informatie wenst over de inhoud, de methodologie, de berekeningswijze en de bronnen kan terecht bij de dienst nationale & regionale rekeningen en conjunctuur van de Nationale Bank van België.

Tel. +32 2 221 44 08 — Fax +32 2 221 32 30
nationalaccounts@nbb.be

Nationale Bank van België
Naamloze vennootschap
RPR Brussel — Ondernemingsnummer: 0203.201.340
Maatschappelijke zetel: de Berlaimontlaan 14 — BE-1000 Brussel
www.nbb.be

Verantwoordelijke uitgever
Rudi Acx
Chef van het departement Algemene statistiek

© Illustraties: Nationale Bank van België

Opmaak: NBB Algemene statistiek
Omslag: NBB TS — Prepress & Image

Gepubliceerd in april 2011